

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce: W. R., státního příslušníka Iráku, zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, 602 00 Brno, proti žalované Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, poštovní schránka 155/S0, 140 21 Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, ze dne 29. 7. 2008, č. j. CPR-10388-1/ČJ-2008-9CPR-C261,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 9. 6. 2008 zamítla Policie ČR, Oblastní ředitelství služby cizinecké policie Brno, Inspektorát cizinecké policie Brno, žalobcovu žádost o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky, neboť žalobce nepředložil náležitosti stanovené zákonem – konkrétně skutečnost, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Žalobce předložil „doklad“, ve kterém potvrzuje bratr jeho manželky, že žije se svou sestrou, se žalobcem (manželem sestry) a se svým synem – občanem ČR ve společné domácnosti; jednak však k prokázání dané skutečnosti nelze použít formu „čestného prohlášení“, jednak tu jde o vzdálený příbuzenský poměr, který nelze považovat za vztah obdobný vztahu rodinnému ve smyslu § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb.“): rodinu tvoří příbuzní v řadě pobočné (viz analogicky § 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře). K tomu Policie odkázala na čl. 3 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Úmyslem zákona bylo usnadnit pobyt na území partnerům občanů EU, nikoli širšímu

příbuzenstvu. Navržený důkaz místním ohledáním nepovažovala Policie za účelný, proto jej neprovedla.

Odvolání žalobce zamítla Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie rozhodnutím ze dne 29. 7. 2008 a napadené rozhodnutí potvrdila; ve všem se ztotožnila s orgánem I. stupně, odkázala také na důvodovou zprávu k zákonu, kterým byl do zákona č. 326/1999 Sb. vnesen § 15a odst. 4 písm. b).

Žalobce v žalobě nesouhlasil s pojetím žalované, podle nějž může být vztahem obdobným vztahu rodinnému výhradně vztah druhu a družky. Zmíněnou směrnicí takto nelze vykládat, krom toho žalobce poukázal na její čl. 40 odst. 1 větu druhou a na to, že ČR nesplnila povinnost odkázat na směrnici v souvislosti s novelizací zákona č. 326/1999 Sb., která do § 15a vnesla odstavec 4. Je tedy nutné vycházet jen z obsahu tohoto ustanovení. Pokud by zákonodárce chtěl omezit pojem „vztah obdobný vztahu rodinnému“ na vztah druhu a družky, vyjádřil by to v právním předpisu. Použitá obecná formulace však dopadá na široký okruh vztahů (např. vztah obdobný vztahu otcovskému, nebo vztah obdobný vztahu babičky a vnoučat). Správní orgán žalobci nesdělil, jaký konkrétní doklad by měl doložit; tím porušil svou povinnost pomáhat žadatelům při odstraňování nedostatků žádosti. Podle žalobce však ani neexistuje konkrétní doklad, který by osvědčoval trvalý vztah dvou osob obdobný vztahu rodinnému a jejich soužití ve společné domácnosti. Takovým dokladem může být podle povahy věci protokol o výpovědi svědka, protokol o místním ohledání nebo o místním šetření (které ostatně žalobce v řízení navrhoval). Správní orgán nejprve uvedl, že žalobce nemá k nezletilému občanu ČR vztah obdobný vztahu rodinnému, a společnou domácnost nijak nezpochybňoval; poté však odmítl provést místní ohledání, které by podle něj nevedlo ke zjištění skutečného stavu věci, pouze k účelové inscenaci existující společné domácnosti. Takový postup není v souladu se zákonem, nelze odmítnout provedení důkazu jen z důvodu, že by účastníci mohli ovlivňovat způsob jeho provedení. Žalobce proto navrhl, aby soud zrušil rozhodnutí vydaná v obou stupních a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě setrvala na svých závěrech a navrhla zamítnutí žaloby.

Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 19. 3. 2008 žádost o povolení k přechodnému pobytu pro občany Evropské unie a jejich rodinné příslušníky; jako účel pobytu na území uvedl „§ 87b z. č. 326/1999 Sb.“. Dne 21. 3. 2008 Policie přerušila řízení a vyzvala žalobce k předložení některých chybějících zákonných náležitostí, mj. také dokladu prokazujícího, že je žalobce rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Žalobce nato předložil Policii listinu nazvanou *Doklad rodinného příslušníka občana EU*, datovanou dnem 20. 3. 2008, ve které pisatel N. R., občan Iráku, sděluje, že jeho sestra S. R. a její manžel pan W. R. (oba občané Iráku) žijí spolu s ním a jeho nezletilým dítětem S. F., občanem ČR, ve společné domácnosti a mají spolu trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému ve smyslu § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. Dne 29. 3. 2008 provedla Policie šetření v místě bydliště žalobce; podle úředního záznamu byl zastižen pouze pan R. a jeho syn, žalobce a jeho manželka byli v zaměstnání; pan R. potvrdil, že oba cizinci s nimi žijí ve společné domácnosti a podílejí se na úhradě společných potřeb domácnosti. Při dalším šetření později téhož dne byly zastiženy všechny jmenované osoby; podle policistů dožádaného útvaru vykazovala domácnost známky trvalého soužití těchto osob. Dne 3. 4. 2008 Policie opětovně vyzvala žalobce, aby doložil, že je rodinným příslušníkem občana EU; podle něj může být takovou osobou partner, resp. druh či družka, přitom tuto skutečnost nelze doložit čestným prohlášením. Žalobce dne 16. 5. 2008 předložil doklad, ve kterém pan N. R. opět sděluje, že jeho sestra a její manžel (žalobce) jsou rodinnými příslušníky jeho syna, neboť k němu mají trvalý obdobný vztah jako k vlastnímu synu a on k nim vztah odpovídající, pečují o jeho syna

a všichni žijí ve společné domácnosti. K prokázání všech znaků společné domácnosti pak R. navrhl místní ohledání.

Žaloba není důvodná.

Podle § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. (ve znění rozhodném v této věci, tj. po novelizaci provedené zákonem č. 379/2007 Sb. k 1. 1. 2008) se ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že má s občanem Evropské unie (resp. ve smyslu § 15a odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb. se státním občanem České republiky) trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.

Žalobce se domnívá, že splňuje podmínky tohoto ustanovení, neboť sdílí společnou domácnost se svým nezletilým synovcem, státním občanem České republiky; to doložil prohlášením svého švagra (otce nezletilého dítěte) a dále navrhoval provedení místního ohledání na adrese, kde spolu vedou společnou domácnost. Soud však souhlasí se správními orgány v tom, že žalobce především nemá se svým synovcem vztah obdobný vztahu rodinnému, jak to zákon požaduje. K této otázce již existuje i stabilní judikatura správních soudů (srov. zejména č. 2094/2010 Sb. NSS).

Poukaz žalobce na čl. 40 odst. 1 směrnice 2004/38/ES je nepřipadný; to, že novelizace zákona č. 326/1999 Sb. provedená zákonem č. 379/2007 Sb. neobsahuje výslovný odkaz na směrnici, neznamená, že by se nová zákonná pravidla, přijatá právě z popudu směrnice, měla vykládat v rozporu s ní. Jestliže je v řízení před správním orgánem použit právní předpis vydaný k provedení závazného předpisu evropského (což je právě případ zákona č. 326/1999 Sb. v kontextu se směrnicí 2004/38/ES), je nutno jej vyložit v intencích evropského předpisu.

Ustanovení § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. rozšiřuje „základní“ okruh rodinných příslušníků občana Evropské unie, jak je vymezuje § 15a odst. 1 [a) manžel, b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti, c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie]; toto základní vymezení přitom reaguje na obdobný výčet v článku 2 odst. 2 směrnice 2004/38/ES. Při výkladu § 15a odst. 4 písm. b) je tak třeba stále mít na zřeteli toto základní vymezení v odstavci 1, které předpokládá přímý příbuzenský poměr ať už partnerského typu, nebo v linii předků a potomků. Směrnice sama dodává k základním kategoriím podle svého čl. 2 odst. 2 také další okruh osob podle čl. 3 odst. 2 – v písm. a) jde o osoby, které nespádají do základního vymezení, ale jde o osoby závislé výživou na občanu Evropské unie, nebo o osoby, o které musí občan Evropské unie pečovat s ohledem na jejich zdravotní stav, v písm. b) pak jde o partnera, se kterým má občan Evropské unie řádně doložený trvalý vztah

Je pravda, že z § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. nutně neplyne, že se musí vždy jednat pouze o vztah druh – družka (ostatně podle čl. 37 směrnice nejsou směrnici dotčeny právní a správní předpisy členských států, které jsou pro jednotlivce příznivější). Vztah obdobný vztahu rodinnému musí být však definován tak úzce, jak je definován vztah rodinný, musí se proto jednat o vztahy analogické vztahům mezi rodinnými příslušníky, jak je definuje zákon a směrnice – tedy vedle vztahů manželských či partnerských také vztahy mezi předky a potomky. V úvahu by tak přicházelo, jak na to žalobce poukazuje, soužití osob, které – ač si navzájem nejsou pokrevně spřízněnými rodiči a dětmi či prarodiči a vnuky – žijí ve vztahu obdobném a mají k sobě dlouhodobou úzkou citovou a jinou vazbu. Za rodinného

příslušníka ve smyslu zákona a směrnice, tudíž ani za vztah rodinný, však nelze považovat vztah bratra a sestry, strýce a synovce, dvou švagrů apod.

Neobstojí ani námitka, podle níž měl správní orgán žalobci sdělit, jak by měl doložit splnění zákonných podmínek. Podle § 53 odst. 5 správního řádu lze předložení listiny nahradit čestným prohlášením účastníka (pozn.: zákon tedy nezná „čestné prohlášení“ osoby třetí, o něž šlo v tomto případě) nebo svědeckou výpověď v případech a za podmínek stanovených zvláštním zákonem; zákon č. 326/1999 Sb. však nic takového neumožňuje. Je ovšem na žalobci, jaké důkazní prostředky zvolí; povinnost správního orgánu vyzvat účastníka k odstranění vad podání (§ 36 odst. 3 správního řádu) platí typicky v případech, kdy z podání není zcela zřejmé, čeho se účastník domáhá, nebo účastníku zjevně není jasný předmět řízení. V této věci takový případ nenastal; především ale z podání žalobce a z předložené listiny, kterou vyhotovil jeho švagr, bylo dobře patrné, že žalobce se domnívá splňovat podmínky zákona právě pro svůj příbuzenský vztah k *synovci*; jakékoli další dokazování tak bylo zbytečné.

Je pravda, že formulace správního orgánu mohla být trochu matoucí právě svým důrazem na to, že čestné prohlášení nelze v řízení podle zákona č. 326/1999 Sb. použít; správní orgán však současně zdůraznil i další (a podstatnější) aspekt věci, totiž to, že ani předložení důkazních prostředků (listin) prokazujících příbuzenský vztah žalobce k jeho synovci by nemohlo vést k vyhovění žádosti. Stejně tak nemůže vést ke zrušení napadeného rozhodnutí způsob, jakým správní orgán zdůvodnil, proč neprovede navrhovaný důkaz ohledáním na místě. Učinil tak formou poměrně nevhodnou, už proto, že ze šetření dožádaného policejního útvaru dne 29. 3. 2008 nevzešly žádné pochybnosti ohledně toho, že žalobce se svou manželkou, svým švagrem a jeho synem vedou společnou domácnost; to však nemá vliv na zákonnost rozhodnutí. Otázku vedení společné domácnosti nebylo třeba v této věci řešit, tedy ani prokazovat, ani zpochybňovat, jakmile se stalo zřejmým, že žalobce nesplňuje již první zákonnou podmínku (tj. nemá s občanem ČR trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému).

Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl; jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalované pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 29. března 2012

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková